

ΤΟ «ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΙΕΡΑΤΕΥΜΑ» ΚΑΙ Η ΙΕΡΟΣΥΝΗ

(10ν)

ΠΡΟΣΦΑΤΑ διάβασα δύο κείμενα του καθηγητού κ. Πέτρου Βασιλειάδη με τίτλους «*Η ορθόδοξη κατανόηση της λατρείας της Εκκλησίας και των Χριστιανικών Μυστηρίων*» και «*Ο Χριστός Μέγας Αστειρέας: η "Ιερουσόνη" των πιστών και η Εξ αυτής απέρρουσα ιεραποστολική ευθύνη*», καθώς επίσης και το κείμενο του π. Βασιλείου Θερμού με τίτλο «*Συνέχεια του διαλόγου για την μετάφραση στην λατρεία*». Δυστυχώς όμως τα συνοδικά και επισκοπικά μου καθήκοντα και άλλες υποχρεώσεις δεν μου επέτρεψαν να ασχοληθώ με τα θέματα, που θύγονται σε αυτά εώς ένα άμεσο και σύντομο χρονικό διάστημα. Καί τώρα που τό κώνω θά θέλω μερικά βασικά ζητήματα, χωρίς να εισέλθω σε λεπτομέρειες, σε μικροτηίες και μικροψυχίες. Κατά καιρούς γράφονται διάφορα για τά κείμενα μου, αλλά δεν μπορώ να απαντώ σε όλα είτε επειδή έλλειπει ο χρόνος είτε επειδή δεν άσκειται σοβαρή κριτική. Εδώ όμως τό θέμα νόμιζω ότι είναι σοβαρό, αφού αναφέρεται στην πεμπτολογία της ορθόδοξου εκκλησιαστικής ζωής.

Διευκρινιστικά θά ήθελα να πώ ότι με τόν κ. Πέτρο Βασιλειάδη ήμασταν οχεδόν «συνταξιώτες» (ένα χρόνο διαφορά), παρακολουθούσαμε κοινά μαθήματα και είχαν με τούς ίδιους καθηγητές, άλλως εγώ ένθουσιασάθηκα από την πατερική θεολογία και κυρίως την θεολογία του αγίου Γρηγορίου τό Παλαμά, — όπως την ανέλεω ο καθηγητής της Παναγιώτης Χρήστου και όλη η «σχολή», που εκείνος δημιούργησε και συνέχισε άρραγέστα ο καθηγητής π. Ιωάννης Ρωμανίδης— ενώ εκείνος ενδιετέρεσε στην Καινή Διαθήκη και ακολουθούσε περισσότερο τις τί απόψεις, που εξέφραζε ο καθηγητής Ζάβρας Αγουρίδης.

Επομένως, οι απόψεις του κ. Πέτρου Βασιλειάδη ήταν γνωστές σε μένα, αλλά δεν περιεμα ύστερα από τόσες θεολογικές μελέτες από ορθόδοξου πνεύρας, που διατυπώθηκαν και με διατριβές στις Θεολογικές Σχολές τών δύο Πανεπιστημίων, να υποστηρίζονται οι ίδιες απόψεις. Καί αυτό λέγεται γιατί στό παρελθόν, όπως έχω υποστηρίξει από πολλούς, εμείς οι ορθόδοξοι προκειμένου να άντιμετωπίσουμε τούς «καθολικούς» άντλοούσαμε επιχειρήματα από τούς προτεστάντες, και προκειμένου να άντικρούσουμε τις απόψεις των προτεστάντων άντλοούσαμε επιχειρήματα από τούς «καθολικούς». Γελικά, διαπιστώθηκε ότι και για τίς δύο κατευθύνσεις έχουμε δικά μας επιχειρήματα τά οποία άντλοούμε από την ζωντανή παράδοση της Εκκλησίας μας που είναι η «ιστορική Εκκλησία» χωρίς διαίεματτα και ιστορικά κενά.

Επίσης, με τόν π. Βασιλείο Θερμό συζητήσαμε στό παρελθόν, άνταλλάξμα επιστολές και μετέπειτα παρακολουθώ τά κείμενα του, τά οποία μου δημιούργηόν έντονο προβληματισμό για πολλούς λόγους, που δεν είναι ο κατάλληλος χώρος και χρόνος να εκθέσω.

Ως προς τόν τρόπο, παρατηρώ ότι ο κέν κ. Πέτρος Βασιλειάδης έγραψε κατά τό μάλλον ή ήπτον με ευπρέπεια, άν και ως προς τό πρόσωπο μου ήταν υποκειμενικά και αποστασιαστικά, ο δε π. Βασιλείος Θερμός, λαμβάνοντας άφορημό από τόν πρώτο, έγραψε με δεύτερο ή άπειρη τρέση, αγνοώντας ότι ως Κληρικός είναι άδύνατον να υπονομιώ την θεολογία τών Μυστηρίων της Εκκλησίας και την ομολογία της ορθόδοξου πίστεως, την όποια εξέφρασε σε πολλά κείμενα. Κάποιος μου έιπε ότι ή κρίση κρίνει τόν κρινάται, και έχει δικαίωμα. Έν πάση περιπτώσει, μου άρκει ή γνώμη τών συγχρόνων θεοομένων και εξαγιασμένων ανθρώπων τά τά κείμενα μου.

Άς έπιπρωτή και μία επί πλέον εισαγωγική παρατήρηση. Καλόν θά είναι, όταν θέλουμε να άσκησουμε κριτική, να εκφράζουμε τις απόψεις μας, που εξαγονται από την εκκλησιαστική παράδοση και την εμπειρία τών Αγίων, με άγάπη, με σεβασμό και με ευπρέπεια, χωρίς να αναφέρουμε όνόματα και χωρίς να κρίνουμε άπρεπα και υποκειμενικά τό έργο άλλων Κληρικών και θεολόγων. Αυτό έπραξα στό όλο προηγούμενα κείμενα μου για την μετάφραση τών λειτουργικών κειμένων. Οι προσωπικές επθέσεις και οι ερωτικές δεικνύον έμπάθεια, πράγμα τό όποιο φανερώνει ότι δεν εξασκείται σοβαρή επιστημονική εργασία, αλλά και ούτε δηλώνει εκκλησιαστικό ήθος. Άλλωστε, όταν θέλουμε να μιλήσουμε για τό «βασιλείον ιεράτευμα»—έρμηνεία του όποιοθ θα άποδοθή από κάτω—πρέπει να δεικνύουμε ότι άνήκουμε έν ή πράξει σε αυτό.

Ύστερα από αυτά τά άπαραίτητα διευκρινιστικά θά έπικεντρώσω την σκέψη μου σε μερικά ένδεικτικά σημεία, τά όποια κατά την γνώμη μου είναι τά σοβαρότερα.

1. Η Αγία Γραφή και ή Παράδοση

Είναι γνωστόν ότι ή άποκάλυψη και φανέρωση του άσάρχου Λόγου στην Παλαιά Διαθήκη και τό σεσαρκωμένο Λόγου στην Καινή Διαθήκη, κυρίως ή πλήρης άποκάλυψη την Πεντηκοστή, είναι ή πηγή της πίστώς μας. Ο άδελφόςθεος Ιούδας τό λέγει αυτό ασφάστα: «*άγαπητοί, πάσαν σπουδήν ποιούσιντες γράφετε υμίν περι της κοινής σωτηρίας, άνάγκην έχον γράψαι υμίν παρακαλών επίταξι έσθεσθαι ή άπάξ παραδόθεισ της άγιος πίστες*» (Ιουδ. α', 3). Η άποκάλυψη του Θεού και τών βένων δόθηκε από τόν Τριαδικό Θεό «*άπάξ*» στους Άγιους την ήμέρα

της Πεντηκοστής, σε αυτούς που έχουν φθάσει σε ένα πνευματικό επίπεδο ζωής, προκειμένου να δεχθούν την άποκαλυπτική αλήθεια. Αυτόι που δέχθηκαν την άποκάλυψη «*πολυμερώς και πολυτρόπως*» (Εβρ. α', 1) είναι οι Προφήτες, τό όποιο τό καθήκον καλέστηκε από τούς άγιους να άναφύονται ειδικά από την φιλοσοφία.

2. «Ιεράτευμα άγιον», «βασιλείον ιεράτευμα», «βασιλεία του Θεού»

Ο κ. Πέτρος Βασιλειάδης στό δεύτερο από τά άρθρα του, που άνεφρασε τό πρώτον, κάνει λόγο για τό ότι ή Ιερουσόνη στην Παλαιά Διαθήκη «*έκτελοισε λειτουργήματα όμοια με εκείνα του είδωλο Θεού*».

Καί ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς ύπογραμμίζει ότι ύπάρχει ταυτότητα εμπειριών: «*τί γε άλλο ή όπι τούτο τελειότης έστι σωτηρία εν τε γνώσει και όόγμασιν, τό ταυτά φρονείν προφήταις, αποστόλοις, πατρίσι, πσίσι αληθί, δι' έν τόν άγιον Πνεύμα μαρτυρείται λαλούν περι τε Θεού και τών κτισμάτων αυτών*».

Επομένως, ή έρμηνεία της Αγίας Γραφής δεν μπορεί να γίνει άεόρητη από την διδασκαλία τών Πατέρων της Εκκλησίας, από την ίδια την ζώσα Παράδοση της Εκκλησίας. Έτσι, προκειμένου να έρμηνεύσουμε τά χωρία της Αγίας Γραφής χρησιμοποιούμε την διδασκαλία τών Πατέρων της Εκκλησίας. Οι Προτεστάντες κάνουν «*αυτόνομη*» και «*επιστημονική*» έρμηνεία της Αγίας Γραφής, ύποτιμών τούς Πατέρες της Εκκλησίας, διότι θεωρούν ότι οι Πατέρες είναι τά σύννεφα, τά όποια κάλυψαν τόν ήλιο, που λέγεται Χριστός, όπως μου δόθηκε ή ευκαιρία να άκούσω, γι' αυτό τά άστοχούν.

Στό σημείο αυτό πρέπει να ύπενθυμισώ τά σημαντικά κείμενα του μακαριστού π. Γεωργίου Φλωρόφσκυ, τά όποια περιλαμβάνονται στο βιβλίο *Αγία Γραφή, Εκκλησία, Παράδοση*. Σε αυτό παρατηρείται ή ασφάστα σχέση μεταξύ Εκκλησίας, Αγίας Γραφής και Παραδόσεως, που λειτουργεί μέσα στην Εκκλησία. Το Πνεύμα τό Άγιον στην Εκκλησία γράφει διά τών Προφητών και Αποστόλων την Αγία Γραφή και τό ίδιο τό Άγιον Πνεύμα στην Εκκλησία έρμηνεύει διά τών Πατέρων την Αγία Γραφή. Η Αγία Γραφή δεν είναι ένα αυτοτέλες και αυτόνομο βιβλίο, αλλά έρμηνεύεται μέσα στην Εκκλησία. Θά παρατεθή ένα άποσπασμα:

«Εάν διακριθώμεν ότι ή Γραφή είναι άτάκτηρη, απλήν την εκθέτομεν εις υποκειμενικήν, αυθαίρετην έρμηνείαν, και έτσι την άποκόπτομεν από την ιεράν πηγνήν της. Η Γραφή μας δίδεται εις την Παράδοσιν. Είναι τό ζωτικόν επίκεντρον της άποκρυπταλλώσεως. Η Εκκλησία, ως τό Σώμα του Χριστού, προηγείται μυστικά και είναι πληρέστερα της Γραφής. Αυτό δεν περιορίζει την Γραφή ούτε ρίπτει σκιάν επί αυτής. Αλλά ή αλήθεια μας άποκαλύπτειτά επί μόνον ιστορικάς. Ο Χριστός ένεφανήσθη και συνεχίζει να εμφανίζεται ένώνως μας επί μόνον εις την Γραφήν, αλλά άποκαλύπτειτά άμεταβλητάς και άδιακόπως εις την Εκκλησίαν, εις τό ίδικόν του Σώμα. Κατά τούς χρόνους των πρώτων Χριστιανών τά Ευαγγέλια δεν είχαν ακόμη γραφή και δεν ήμυρώσαν να είναι ή μόνη πηγή γνώσεως. Η Εκκλησία ένεργούσα συμφωνίως προς τό πνεύμα του Ευαγγελίου και τό σπουδαιότερον, τό Ευαγγέλιον εγενήθη ένός της Εκκλησίας, ένός της θείας Ευχαριστίας. Είς τόν Χριστόν της Ευχαριστίας οι Χριστιανοί εγνωρίσαν τόν Χριστόν τών Ευαγγέλίων και κατ' αυτόν τόν τρόπο ή εικών του κατέστη ζώσα δι' αυτούς».

Στό σημείο αυτό πρέπει να ύπομνησθί και τό σοβαρό κείμενο του μακαριστού π. Ιωάννη Ρωμανίδου με τίτλο «*Κριτικός έλεγχος τών εφαρμογών της Θεολογίας*», στο όποιο αναλύεται ή άποψη ότι ή Αγία Γραφή δεν είναι λόγος Θεού, αλλά είναι λόγος περι τό Λόγου του Θεού. Η ταύτιση της Άποκαλύψεως με την Αγία Γραφή ουσιάστ σοβαρότατο, θεολογικό σφάλμα που παραπέμπει στην προτεστάντική παράδοση.

Έτσι, ή προσπάθεια μερικών να έπιπρέψουν στην λεγομένη παράδοση της Βίβλου, την λεγομένη βιβλική θεολογία, αγνοώντας κυριολεκτικά όλη την μετέπειτα εκκλησιαστική παράδοση, όζει προτεστατισμοί και τελικά φονταμενταλισμοί. Αυτό στην πραγματικότητα είναι εκφράσει τό «πνεύμα» του φονταμενταλισμοί, που συνδέεται με τις προτεσταντικές ομάδες που άπέριψαν την πατερική παράδοση και αυτό παρατηρείται στόν Ιουδαϊσμό και τόν Ισλαμισμό.

Έχοντες ύψη όμήν τά άνώτερω, δεν μπορούμε από ορθόδοξου πνεύρας να άποδεχθώμεν την διάκριση μεταξύ βιβλικής θεολογίας, λατρευτικής θεολογίας και πατερικής θεολογίας, ούτε μπορούμε να υιοθετήσουμε την άποψη περι Ιωαννέσιου, παυλείου, καταποδικής, παλαμικής κλπ θεολογίας. Μπορεί, βεβαίως, κανείς να μελετά έναν συγκεκριμένο Αποστόλο και Πατέρα της Εκκλησίας, αλλά πότε δεν πρέπει να ύπονοή ότι αυτός έχει μία άλλη διαφορετική θεολογία από τούς άλλους Αποστόλους και Πατέρες. Μία ένδοξη γνηνη διαφορά είναι όχι στην θεολογία, που είναι ή άποκαλυπτική γνώση, αλλά στην εκφάραση της, την όποια γίνεται ανάλογα με την παιδεία και τά χαρίσματα κάθε Αποστόλου και Πατρός, και ανάλογα με τά θέματα, που είχε να άντιμετωπίση στην έποχή του.

Στό σημείο αυτό είναι σημαντική ή προσφορά του π. Ιωάννη Ρωμανίδη, που στηρίζεται στόν

άγιο Συμεών τόν νέο Θεολόγο, για την διάκριση μεταξύ άκτίστην όρωμάτων, με τά όποια βιώνεται ή άποκάλυψη (βλ. Β' Κορ. ιβ', 4) και κτιστών ρημάτων, νοημάτων και εικονιοματών, με τά όποια μεταφέρεται από τή άκτιστη πραγματικότητα σε κάθε έποχή, για να άπαντησά τα προβλήματα που άναφύονται ειδικά από την φιλοσοφία.

2. «Ιεράτευμα άγιον», «βασιλείον ιεράτευμα», «βασιλεία του Θεού»

Ο κ. Πέτρος Βασιλειάδης στό δεύτερο από τά άρθρα του, που άνεφρασε τό πρώτον, κάνει λόγο για τό ότι ή Ιερουσόνη στην Παλαιά Διαθήκη «*έκτελοισε λειτουργήματα όμοια με εκείνα του είδωλο Θεού*».

Του Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. 'Ιεροθέου

λατρικού κόσμου, άν και ο ρόλος του ιερατείου πραγματωνών με διάφορους τρόπους»: ότι «στον έκότος της Βίβλου ειδωλολατρικό κόσμο, οι Ιερείς άποτελούσαν (όπως ακριβώς σε κάθε θρησκευτικό σύστημα κατά την αρχαιότητα) τούς ένδοξοτους μοιστές μεταξύ θεών και ανθρώπων»· ότι ο Χριστός καθήργνησεν την ιερουσόνη της Παλαιάς Διαθήκης και έτσι τώρα «*ή Ιερουσόνη άνήκει κατ' άρχάς στον Χριστό, που είναι ο άρχιερέας, και δευτερευόντως σε όλους τούς βαπτισμένους πιστούς, στο βασιλείον ιεράτευμα*», ότι «*πολλοί ύποστηρίζουν ότι στό πλαίσιο της λειτουργικής πρακτικής της Ορθόδοξης Εκκλησίας, ή ιερουσόνη πέρασε τυπικά στο χειροτονημένο ιερατείο, ιδιαίτερα τούς επίσκοπους και Ιερείς, και έτσι σταδιακά άρχισε να δίνεται ή έντιψηση (μερικές μάάλιστα φορές και άφέλως να ύποστηρίζεται), ότι ή ιερουσόνη του Χριστού προσοποποιείται άποκλειστικά στον επίσκοπο και μέσω αυτού στους Ιερείς»· ότι «*ή λειτουργία τών χειροτονημένων τάξεων (επίσκοποι, πρεσβύτεροι, διάκονοι, κλπ) είναι άναγκαία για τί διατήρηση της τάξεως... Είναι αυτόνομο ότι χάνει της τάξεως, είναι άπολύτως φυσικό και άναγκαίο κάποιος να προεξάρχει... Τό να πρόκειται, όμως, κάποιος της λειτουργίας δεν είναι τό ίδιο πράγμα με τό να άσκει ιερατικό λειτουργήμα*» κ.ο.κ.*

Μιά τέτοια έρμηνεία μπορεί να φαίνεται σαηνητική, αλλά δημιουργεί μία σύγχυση στά χαρίσματα που δεν στηρίζεται στην όλη εκκλησιαστική παράδοση.

Στην Αγία Γραφή ύπάρχουν μερικά χωρία, που κάνουν λόγο για «*ιεράτευμα άγιον*», για «*βασιλείον ιεράτευμα*», τά ότα ό Χριστός με την ενανθρώπησή Του μας έκαλεσε «*Ιερείς τω Θεώ και πατρι*», «*Ιερείς τω Θεώ και πατρι*», «*βασιλείς και Ιερείς*», «*βασιλεύουσιν επί της γής*» (Απ. ε', 10).

Όταν μελετήση κανείς προσεκτικά τό χωρίο αυτό μέσα σε όλη την συνάφειά του, θά διαπιστώσει ότι πρόκειται για ύμνο πού έψάλη στην ούράνια θεία Λειτουργία που είδε ο Ευαγγελιστής Ιωάννης, ή όποια γινόταν ένώνως του καθήμενου με την κοινωνία του με την άκτιστη όόξα του Χριστού.

Ό Χριστός είπε στός Μαθητές Του: «*μήτεν λέγω υμίν ότι είσι πνευ τά ένωδε έσσητόκοι, οίτινες ούκ ένωδε άνήσονται θανάτου έως άν ίδωσι την Βασιλείαν του Θεού έλληλυθιαν έν δυνάμει*» (Μάρκ. β', 1). Κατά την διδασκαλία του αγίου Γρηγορίου τό Παλαμά, αυτό αναφέρεται στην όραση του άκτιστου Φωτός πού έγινε στό όρος Θαβώρ την ήμέρα της Μεταμορφώσεως του Χριστού.

Συγκεκριμένα, μιλώντας ο Χριστός για την Βασιλεία του Θεού «*δόξαν του Πατρός και βασιλείαν αυτού καλών τό φώς της οικείας μεταμορφώσεως*»: «*πανταχού έστιν ο του παντός βασιλείς και πανταχού έστιν ή βασιλεία αυτού, ώστε τό έρχεσθαι την αυτού βασιλείαν ού τό άλλοθεν άλλαξοσε παραίνεσθαι όηλοι, αλλά τό φανερόσθαι ταύτην τη δυνάμει του θείου Πνεύματος*». Καί αυτή ή δύναμη της βασιλείας «*ούχ άλλως τούς τυχοσίαν εγγίνεται, αλλά τούς έσσητόκο μετά του Κυρίου, τουτέστι τούς τοις ετοιμωμένοις έν ή πίστει αυτού και τούς κατά Πέτρον και Ιάκωβον και Ιωάννην, και τούτοις αναφερομένοις ύπό τόν όλογον πρότερον εις όρος ύψηλόν, δηλονότι της φυσικής ήμών ταπεινότητος υπερανάβραξομένοις*».

Μέσα στην προοπτική αυτή ή θεία Ευχαριστία, ως βίωση της Βασιλείας του Θεού, είναι μεθεξέστη στην άκτιστη όόξα του Θεού και όχι απλώς μία τυπική και μηχανική παρουσία Κληρικών και λαϊκών και την διάρκεια της τελεώσεως της θείας Λειτουργίας. Τίποτε μέσα στην Εκκλησία δεν γίνεται τυπικά και μηχανικά.

Επίσης, ή θεία Ευχαριστία ως βίωση τών έχάτων πρέπει να έρμηνεύηται μέσα από την εμπειρία που είχε ο Ευαγγελιστής Ιωάννης της όρώσεως της θείας Λειτουργίας που γίνεται στόν ουράνιο.

Ο Ευαγγελιστής Ιωάννης, ως μαθητής της άγάπης και της θεολογίας, αξιώθηκε έν ήμέρα Κυριακή να όη τό όράνιο συλλειτουργο, τό Άρνιον ως εοφαιμένω, τόν έπί του θρόνου της όόξης καθήμενον, τούς άγγέλους να ύμνούν τόν Θεό και τούς Πρεσβύτερους και Μάρτυρες να δοξάζουν τόν καθήμενον επί του θρόνου της όόξης. Έτσι, ή βίωση της Βασιλείας του Θεού και τών έχάτων δεν μπορεί να γίνει χωρίς έσωτερική καρδιακή ζωή.

Αυτό εκφράζεται ασφάστα στο βιβλίο *Μυσταγωγία* του αγίου Μαξιμού του Όμολογητού, στο όποιο αναλύεται ή β. Λειτουργία ως βίωση τών έχάτων, αφού είναι μία ένδοξη στην Εκκλησία και της προσοχής, με άποτελέσματα να θεοοιοποιούνται παιδιά τά όποια θά έχουν ένα «θεό» τό χρίσμα.

Τά περι άγίου ιερατεώματος τά εγγύησά ο Άπ. Πέτρος σε ένα άμεσώς έπινομο χωρίο, όταν κήνη λόγο για τό βασιλείον ιεράτευμα: «*υμείς δε γενούς εκλεκτόν, βασιλείον ιεράτευμα, ένθους άγιον, λαός εις περιποίησιν, όπως τας άρετάς εξαγαίησθητε του εκ σκότους ύμιάς καλέσσαντος εις τό θαιμαστόν αυτού φώς*» (Α' Πέτρ. β', 9).

Στό χωρίο αυτό τό «*βασιλείον ιεράτευμα*»—βασιλικό και ιερατικό χάρισμα— που συνδέεται με τό «*γένους εκλεκτόν, ένθους άγιον*» αναφέρεται στην έν Χριστώ ζωή, της όποιας μετέχουν όλοι οι Χριστιανοί και στις δυνατότητες τις όποιες έχουν να περάσουν από τό σκότος «*εις τό θαυμαστόν αυτού φώς*». Ο Αποστόλος Πέτρος, που συμμετείχε στό όρος Θαβώρ και

είδε την όόξα του Θεού ως Φώς, χρησιμοποιεί την λέξη φώς, όχι με την ήθική και συμβολική έννοια, αλλά με την καθαράς θεολογική έννοια, ως όραση και μεθεξέστη του άκτιστου Φωτός. Αυτό φαίνεται τό τό περιοχόμενο και τών δύο αυτών επιστολών, άν διαβασθούν προσεκτικά. Ασφαλώς πρόκειται στην πνευματική ζωή όλων τών Χριστιανών, Κληρικών και λαϊκών. Όπότε, ο όρος «*βασιλείον ιεράτευμα*» αναφέρεται όχι απλώς στούς Βαπτισθέντες, αλλά σε αυτούς που είναι «*βαπτισμένοι*» «*βεβαίωσάντες*», όπως δίδασκει ο άγιος Συμεών ο νέος Θεολόγος, και μετέχουν της θεοοποιού ένεργείας του Θεού.

Επίσης, ο Εύαγγ. Ιωάννης στην Αποκάλυψη του αναφέρεται στό ότι οι Χριστιανοί με τό Βάπτισμα, τό Χρίσμα και την έννευ εκκλησιαστική ζωή είναι βασιλείς και Ιερείς: «*Επίσηας αυτούς τω Θεώ ήμών βασιλείς και Ιερείς, και βασιλεύουσιν επί της γής*» (Απ. ε', 10).

Όταν μελετήση κανείς προσεκτικά τό χωρίο αυτό μέσα σε όλη την συνάφειά του, θά διαπιστώσει ότι πρόκειται για ύμνο πού έψάλη στην ούράνια θεία Λειτουργία που είδε ο Ευαγγελιστής Ιωάννης, ή όποια γινόταν ένώνως του καθήμενου με την κοινωνία του με την άκτιστη όόξα του Χριστού.

Ό Χριστός είπε στός Μαθητές Του: «*μήτεν λέγω υμίν ότι είσι πνευ τά ένωδε έσσητόκοι, οίτινες ούκ ένωδε άνήσονται θανάτου έως άν ίδωσι την Βασιλείαν του Θεού έλληλυθιαν έν δυνάμει*» (Μάρκ. β', 1). Κατά την διδασκαλία του αγίου Γρηγορίου τό Παλαμά, αυτό αναφέρεται στην όραση του άκτιστου Φωτός πού έγινε στό όρος Θαβώρ την ήμέρα της Μεταμορφώσεως του Χριστού.

Συγκεκριμένα, μιλώντας ο Χριστός για την Βασιλεία του Θεού «*δόξαν του Πατρός και βασιλείαν αυτού καλών τό φώς της οικείας μεταμορφώσεως*»: «*πανταχού έστιν ο του παντός βασιλείς και πανταχού έστιν ή βασιλεία αυτού, ώστε τό έρχεσθαι την αυτού βασιλείαν ού τό άλλοθεν άλλαξοσε παραίνεσθαι όηλοι, αλλά τό φανερόσθαι ταύτην τη δυνάμει του θείου Πνεύματος*». Καί αυτή ή δύναμη της βασιλείας «*ούχ άλλως τούς τυχοσίαν εγγίνεται, αλλά τούς έσσητόκο μετά του Κυρίου, τουτέστι τούς τοις ετοιμωμένοις έν ή πίστει αυτού και τούς κατά Πέτρον και Ιάκωβον και Ιωάννην, και τούτοις αναφερομένοις ύπό τόν όλογον πρότερον εις όρος ύψηλόν, δηλονότι της φυσικής ήμών ταπεινότητος υπερανάβραξομένοις*».

Μέσα στην προοπτική αυτή ή θεία Ευχαριστία, ως βίωση της Βασιλείας του Θεού, είναι μεθεξέστη στην άκτιστη όόξα του Θεού και όχι απλώς μία τυπική και μηχανική παρουσία Κληρικών και λαϊκών και την διάρκεια της τελεώσεως της θείας Λειτουργίας. Τίποτε μέσα στην Εκκλησία δεν γίνεται τυπικά και μηχανικά.

Επίσης, ή θεία Ευχαριστία ως βίωση τών έχάτων πρέπει να έρμηνεύηται μέσα από την εμπειρία που είχε ο Ευαγγελιστής Ιωάννης της όρώσεως της θείας Λειτουργίας που γίνεται στόν ουράνιο.

Ο Ευαγγελιστής Ιωάννης, ως μαθητής της άγάπης και της θεολογίας, αξιώθηκε έν ήμέρα Κυριακή να όη τό όράνιο συλλειτουργο, τό Άρνιον ως εοφαιμένω, τόν έπί του θρόνου της όόξης καθήμενον, τούς άγγέλους να ύμνούν τόν Θεό και τούς Πρεσβύτερους και Μάρτυρες να δοξάζουν τόν καθήμενον επί του θρόνου της όόξης. Έτσι, ή βίωση της Βασιλείας του Θεού και τών έχάτων δεν μπορεί να γίνει χωρίς έσωτερική καρδιακή ζωή.

Αυτό εκφράζεται ασφάστα στο βιβλίο *Μυσταγωγία* του αγίου Μαξιμού του Όμολογητού, στο όποιο αναλύεται ή β. Λειτουργία ως βίωση τών έχάτων, αφού είναι μία ένδοξη στην Εκκλησία και της προσοχής, με άποτελέσματα να θεοοιοποιούνται παιδιά τά όποια θά έχουν ένα «θεό» τό χρίσμα.

Έτόνισεν εις όμίλιαν του ο κ. Καρτζαφέρης ΕΧΟΜΕΝ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΕΙ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΥΧΗΝ ΕΙΣ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Την έπομένην της ψηφισέως του Ασφαλιστικού νομοσχεδίου (8η Ιουλίου) διεξήχθη επί την Όλομέλειαν της Βουλής συζήτηση εις επίθετον πολιτικών Αρχηγών διά τας άλλαγάς, οι όποιαι πλήττον τά εργατικά και κοινωνικά δικαιώματα τών νέων. Η συζήτηση διεξήχθη με πρωτοβουλία της Γεν. Γραμματείας του ΚΚΕ κ. Αλεξ. Παπαρήγα, αλλά κατά την διάρκεια αυτης εξέφραση την ήμλία του Προέδρου του ΛΑΟΣ κ. Γ. Καρτζαφέρη. Ουτός έτόνισε μεταξύ άλλων ότι: «*Η νεολαία δεν έχει καθοδήγηση*». Άς τούς

γιασθή. Καί βασιλεύουσιν επί της γής. Τό, και βασιλεύουσιν επί της γής, κατά μέν τό πρόχρονον και θεωρητόν τούς πολλούς, την κατά νόμον ανίεπταί πολιτειαν, εισαγωγικώτεραν ούσαν και στοιχειώδη του κατ' Χριστόν τελευτάτου πολυεύσθητου, παρ' όσον ούδέν έτελεύσθη ο νόμος; κατά δε τό όντως έν, την κατά τό μέλλον μακαρίαν βιοτήν, αιώνας τε ούσαν και ακατάλυτον».

Την ίδια έρμηνεία δίνει και ο Άνθιμος Ιεροσολύμων. Γράφει: «*Αλλά μήν και βασιλείς ήμάς κατέσπασας και Ιερείς, τουτέστι δύνάμην δέδωκας υμίν κυριεύειν πάντων έν τώ παρόντι αιώνι, έν δε τώ μέλλοντι κληρονομήειν την αιώνας βασιλείαν. 'Ιερείς δε, ίνα θυσίαν ευπρόδοκτον τά σώματα προσάγωμεν τώ Θεώ διά της σω*

φροσύνης και έγκαρτείας».

Επομένως, στά βασικά αυτά χωρία της Αγίας Γραφής τό «*βασιλείον ιεράτευμα*» και τό «*άγιον ιεράτευμα*» αναφέρονται στην πνευματική ζωή, που είναι πορεία άναγεννησεως του ανθρώπου και βίωσεως της άκτιστου ένεργείας του Θεού. Δεν πρόκειται για μία στατική κατάσταση, ούτε για μία εκκοσμικευμένη κοινότητα, αλλά για βίωση της Άάριτος της Βασιλείας του Θεού. Άλλωστε ο όρος «*βασιλείον ιεράτευμα*» συνδέει και τό βασιλικό και τό ιερατικό χάρισμα και είναι μεθεξέστη από τόν άνθρωπο της Βασιλείας του Θεού. Για την κατανόηση του χαρισματος του «*βασιλείου ιερατεώματος*» απαιτείται ορθόδοξος προσδιορισμός του όρου «*Βασιλεία του Θεού*».

Στην Καινή Διαθήκη γίνεται εύριτατος λόγος για την Βασιλεία του Θεού. «*Ηδη ο Χριστός κήρυττει: μετανεώσθε: ήγγικε γάρ ή βασιλεία των ουρανών*» (Μαθ. δ', 17). Πρόκειται για την έλευση του Δεύτερου Προσώπου της Αγίας Τριάδος στόν κόσμο και την μεθεξέστη της άκτιστου όόξης της Θεότητος Του από τούς ανθρώπους. Δεν πρόκειται δηλαδή για μία κτιστή πραγματικότητα, αλλά για την θεωση του ανθρώπου, που έπιτυγχάνεται με την κοινωνία του με την άκτιστη όόξα του Χριστού.

Ό Χριστός είπε στός Μαθητές Του: «*μήτεν λέγω υμίν ότι είσι πνευ τά ένωδε έσσητόκοι, οίτινες ούκ ένωδε άνήσονται θανάτου έως άν ίδωσι την Βασιλείαν του Θεού έλληλυθιαν έν δυνάμει*» (Μάρκ. β', 1). Κατά την διδασκαλία του αγίου Γρηγορίου τό Παλαμά, αυτό αναφέρεται στην όραση του άκτιστου Φωτός πού έγινε στό όρος Θαβώρ την ήμέρα της Μεταμορφώσεως του Χριστού.

Συγκεκριμένα, μιλώντας ο Χριστός για την Βασιλεία του Θεού «*δόξαν του Πατρός και βασιλείαν αυτού καλών τό φώς της οικείας μεταμορφώσεως*»: «*πανταχού έστιν ο του παντός βασιλείς και πανταχού έστιν ή βασιλεία αυτού, ώστε τό έρχεσθαι την αυτού βασιλείαν ού τό άλλοθεν άλλαξοσε παραίνεσθαι όηλοι, αλλά τό φανερόσθαι ταύτην τη δυνάμει του θείου Πνεύματος*». Καί αυτή ή δύναμη της βασιλείας «*ούχ άλλως τούς τυχοσίαν εγγίνεται, αλλά τούς έσσητόκο μετά του Κυρίου, τουτέστι τούς τοις ετοιμωμένοις έν ή πίστει αυτού και τούς κατά Πέτρον και Ιάκωβον και Ιωάννην, και τούτοις αναφερομένοις ύπό τόν όλογον πρότερον εις όρος ύψηλόν, δηλονότι της φυσικής ήμών ταπεινότητος υπερανάβραξομένοις*».

Μέσα στην προοπτική αυτή ή θεία Ευχαριστία, ως βίωση της Βασιλείας του Θεού, είναι μεθεξέστη στην άκτιστη όόξα του Θεού και όχι απλώς μία τυπική και μηχανική παρουσία Κληρικών και λαϊκών και την διάρκεια της τελεώσεως της θείας Λειτουργίας. Τίποτε μέσα στην Εκκλησία δεν γίνεται τυπικά και μηχανικά.

Επίσης, ή θεία Ευχαριστία ως βίωση τών έχάτων πρέπει να έρμηνεύηται μέσα από την εμπειρία που είχε ο Ευαγγελιστής Ιωάννης της όρώσεως της θείας Λειτουργίας που γίνεται στόν ουράνιο.

Ο Ευαγγελιστής Ιωάννης, ως μαθητής της άγάπης και της θεολογίας, αξιώθηκε έν ήμέρα Κυριακή να όη τό όράνιο συλλειτουργο, τό Άρνιον ως εοφαιμένω, τόν έπί του θρόνου της όόξης καθήμενον, τούς άγγέλους να ύμνούν τόν Θεό και τούς Πρεσβύτερους και Μάρτυρες να δοξάζουν τόν καθήμενον επί του θρόνου της όόξης. Έτσι, ή βίωση της Βασιλείας του Θεού και τών έχάτων δεν μπορεί να γίνει χωρίς έσωτερική καρδιακή ζωή.

Αυτό εκφράζεται ασφάστα στο βιβλίο *Μυσταγωγία* του αγίου Μαξιμού του Όμολογητού, στο όποιο αναλύεται ή β. Λειτουργία ως βίωση τών έχάτων, αφού είναι μία ένδοξη στην Εκκλησία και της προσοχής, με άποτελέσματα να θεοοιοποιούνται παιδιά τά όποια θά έχουν ένα «θεό» τό χρίσμα.

Αυτό εκφράζεται ασφάστα στο βιβλίο *Μυσταγωγία* του αγίου Μαξιμού του Όμολογητού, στο όποιο αναλύεται ή β. Λειτουργία ως βίωση τών έχάτων, αφού είναι μία ένδοξη στην Εκκλησία και της προσοχής, με άποτελέσματα να θεοοιοποιούνται παιδιά τά όποια θά έχουν ένα «θεό» τό χρίσμα.

τά την Δευτέρα Παρουσία του Θεού. Παράλληλα, όμως, ο άγιος Μάξιμος σε αυτό τό βιβλίο περιγράφει και την νοερά λειτουργία, με έπιστροφή του νοού από την διάχυση του στόν περιβάλλοντα κόσμο και την εισοδό του στό θιασαστήριο της καρδιάς. Έτσι, λοιπόν, στην Μυσταγωγία του αγίου Μαξιμού συνδυάζεται ασφάστα ή βίωση τών έχάτων της β. Λειτουργίας με την βίωση της νοεράς λειτουργίας στό θιασαστήριο της καρδιάς.

Επομένως, τό «*βασιλείον ιεράτευμα*» είναι ή όλη πορεία της άναγεννησεως του ανθρώπου, Κληρικών και λαϊκών, όπως την έρμηνεύουν οι άγιοι Πατέρες της Εκκλησίας, ιδιαίτερος ο άγιος Μάξιμος ο Όμολογητής στα έργα του με την θεολογία του, που αναφέρεται

στην πρακτική φιλοσοφία ή κάθαρση, την φυσική θεολογία ή φωτισμός και την μυστική θεολογία ή θέα του Θεού. Είναι δε χαρακτηριστικός ο λόγος του Αποστόλου Παύλου που συνδέει τόν κλήρο τών Αγίων με την μετοχή του φωτός της Βασιλείας του Θεού: «*εύχαριστούσιν τώ Θεώ και πατρι τώ ικανώσαντι ήμάς εις την μερίδα τού κλήρου τών άγιων έν τώ φωτι, δε έρρύσαστο ήμάς εκ της έσθουσίας του σκότους και μετέστησεν εις την βασιλείαν του υιοί της άγάπης αυτού*» (Κολ. α', 12-13).

Κατά συνέπεια τό «*ιεράτευμα άγιον*» και τό «*Βασιλείον ιεράτευμα*» συνδέονται με την μεθεξέστη της «*Βασιλείας του Θεού*» και είναι πνευματικά χαρίσματα, που έχουν οόδοι οόδουον προς την θεώση και έμψωνται από αυτήν. Ύπαρχουν δε Χριστιανοί Βαπτισμένοι, οι όποιοι με διάφορους τρόπους εκπέπουν από την πνευματική αυτή κατάσταση.

3. Πνευματική και μυστηριακή 'Ιερουσόνη

Από την προηγούμενη άνάλυση φαίνεται ότι ή πνευματική ιερουσόνη είναι διαφορετική από την μυστηριακή ιερουσόνη ή καλύτερα ή πνευματική ιερουσόνη είναι ή βάση του τοις ειδικού χαρισματος της 'Ιερουσόνης, αλλά είναι και τό χαρακτηριστικό γνώρισμα της πνευματικής ζωής, όπως βιώνεται στην Εκκλησία.

Ό Χριστός εξέλεξε τούς Αποστόλους και Μαθητές και τρεις από τ